

28.9.2023

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan Ennakointi, arviointi ja kehittäminen (EAK) –jaoston asettaminen

Tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 22.9.2022 sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 612/2021 ja sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta annetun asetuksen 484/2022 nojalla. Neuvottelukunnan asettamispäätöksessä (VN/21360/2022) neuvottelukunnan tavoitteiksi on määritelty sosiaali- ja terveysministeriön tukeminen hyvinvointialueiden vuorovaikutteisessa ohjauksessa ja toimiminen hyvinvointialueiden yhteisenä kanavana ehdotuksien tekemiseksi sosiaali- ja terveysministeriölle.

Neuvottelukunnan tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 23 §:n nojalla:

1. ennakoida, seurata ja arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää ja kustannuksia sekä väestön hyvinvoinnin ja terveyden väestöryhmittäistä kehitystä;
2. tehdä ehdotuksia valtakunnallisiksi sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiksi sekä käsitellä 22 §:n 4 momentissa tarkoitetut ministeriöiden aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset niiden muuttamiseksi;
3. edistää sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista;
4. käsitellä hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistarpeita;
5. käsitellä muita periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa koskevia valtion toimenpiteitä;
6. käsitellä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden sisäistä työnjakoa ja yhteistyötä sekä edistää yhteistyöalueiden välistä yhteistyötä.

Ennakointi, arviointi ja kehittäminen (EAK) –jaoston tavoitteet ja tehtävät

Jaoston tavoitteena on tukea sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukuntaa seuraamaan, arvioidaan ja ennakoimaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuutta ja kehittämistarpeita. Jaosto tuottaa ja kokoaa tietoa valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisesta ja palvelujärjestelmän kyvykkyydestä vastata keskeisiin kansallisiin haasteisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistarpeiden tunnistamisessa ja valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisessa hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKKI) on merkittävässä roolissa, jaoston tehtävänä on koota seurantatietoa tästä toiminnasta ja tukea alueita tässä toiminnassa.

Jaoston tehtävänä on koota ja valmistella tarvittavaa tietoa ja tehdä esityksiä toimenpiteistä palvelujärjestelmän toimivuuden edistämiseksi, ja näin luoda neuvottelukunnalle riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon strategisten kysymysten käsittelylle ja linjauksille. Jaosto huomioi valmistelutyössään myös kansainvälisten/EU-asioiden vaikutuksen.

Jaosto voi perustaa työryhmiä tehtävien suorittamisen niin vaatiessa. Jaosto itse määrittää työryhmien puheenjohtajat ja sihteeri sekä kutsuu asiantuntijat.

Ennakointi, arviointi ja kehittäminen -jaoston tehtävinä ovat:

1. Kokoaa ja valmistelee neuvottelunnalle seuranta-, arviointi- ja ennakointitietoa väestön hyvinvoinnin ja terveyden väestöryhmittäisestä kehityksestä, palvelutarpeesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuudesta. Tässä työssä hyödynnetään muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön vuotuista valtakunnallista selvitystä sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta ja rahoituksen tason riittävydestä, minkä lisäksi hyödynnetään eri tahojen (virastot, laitokset, yliopistot, korkeakoulut, kunnat, järjestöt jne.) kokoamaa ja tuottamaa ennakointi- ja arviointitietoa.
2. Kokoaa ja valmistelee neuvottelukunnalle seuranta-, arviointi- ja ennakointitietoa sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kustannuksista, rahoituksesta ja henkilöstöstä esimerkiksi laatimalla analyysyjä ja skenaariolaskelmia.
3. Kokoaa yhteen hyvinvointialueiden esitykset ja ministeriöiden aloitteet valtakunnallisiksi sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiksi ja tekee niistä ehdotukset tavoitteiden päivittämiseksi.
4. Kokoaa ja valmistelee neuvottelukunnalle analyysyjä ja esityksiä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistarpeista, kehittämisen painopisteistä ja kehittämistyön rytmittämisestä eri vuosina. Tässä työssä hyödynnetään eri tahojen (yliopistot, korkeakoulut, muut tutkimuslaitokset, järjestöt jne.) kokoamaa ja tuottamaa ennakointi- ja arviointitietoa. Jaosto osaltaan tukee valtakunnallisten kehittämishankkeiden ohjausta ja koordinointia.
5. Kokoaa seurantatietoa yhteistyöalueiden sisäisen ja välisen työnjaon onnistumisesta ja valmistelee esitykset yhteistyön parantamista vaativista sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueista. Seurantatietoa kootaan esimerkiksi vaativista ja kansallisesti yhteensovitettavista palveluista.
6. Tukee hyvinvointi- ja yhteistyöalueita tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja osaamisrakenteiden vahvistamisessa ja seuraa näiden rakenteiden vakiintumista ja toimivuutta. Jaosto tukee alueita seuranta-, arviointi- ja ennakointitiedon tuottamisessa ja hyödyntämisessä alueiden sisäisen ja välisen arvioinnin ja seurannan toteuttamisessa.
7. Kokoaa ja valmistelee neuvottelukunnalle tiedot hyvinvointialueiden vastuulle tulevista uusista merkittävistä tehtäväkokonaisuuksista ja niiden vaikutusarvioinneista yhteistyössä eri ministeriöiden ja ministeriöiden alaisten laitosten kanssa.

Jaoston työskentelyperiaatteet

Jaosto ja sen työryhmät hyödyntävät työssään olemassa olevaa tietoa. Keskeisinä lähteinä ovat esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottama väestön terveyttä ja hyvinvointia koskeva tieto sekä palvelujärjestelmän toimintaa ja taloutta koskeva tieto- ja tilastomateriaali. Lisäksi tietoa kootaan valtiovarainministeriön laskelmista sekä eri tutkimuslaitosten tutkimus- ja tietotuotannosta. Tarvittaessa jaosto tuottaa analyysyjä, laskelmia ja arvioita sekä hyödyntää ulkopuolisilta asiantuntijoilta tilattavia selvityksiä. Jaosto voi perustaa erillisiä työryhmiä, mikäli

seuranta-, arviointi-, ennakointi- ja kehittämistehtävät niin vaativat. Jaosto kutsuu työryhmien jäsenet ja pysyvät asiantuntijat.

Jaoston toiminta yhteensovitetään sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan muiden jaostojen sekä sosiaali- ja terveysministeriön muiden neuvottelukuntien ja valtioneuvoston muiden neuvottelukuntien, kuten Hyvinvointialuelouden ja -hallinnon neuvottelukunta (HYT-HANEK) ja Pelastustoimen neuvottelukunta, toimintaan tarvittavin osin. Jaosto ja sen työryhmät tekevät yhteistyötä eri sidosryhmien, virastojen ja verkostojen kanssa.

Jaoston toimikausi

Nyt asetettavan Ennakointi, arviointi ja kehittäminen -jaoston toimikausi on 28.9.2023-31.5.2025.

Jaoston kokoukset järjestetään ennen neuvottelukunnan kokouksia (neuvottelukunnalla on neljä kokousta vuosittain) ja niitä järjestetään vähintään kaksi kertaa useammin kuin neuvottelukunnan kokouksia. Kokousten käytännön järjestelyistä päätetään jaoston järjestäytymiskokouksessa.

Jaoston kokoonpano

Puheenjohtajisto:

Puheenjohtaja: Eveliina Pöyhönen, johtaja, STM/Asiakkaat ja palvelut -osasto

Varapuheenjohtaja: Saara Leppinen, johtaja, STM/Strategia- ja talousyksikkö

Jäsenet:

Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja, Pohjois-Suomen yhteistyöalue/ Kainuun hyvinvointialue
Miiä Turpeinen, yliopistosairaalan johtaja, Pohjois-Suomen yhteistyöalue/ Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Petri Kivinen, hallintoylilääkäri, Itä-Suomen yhteistyöalue/ Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Kati Kinnunen, arviointiyli-lääkäri, Itä-Suomen yhteistyöalue/ Pohjois-Savon hyvinvointialue

Kati Kristiansson, tutkimus- ja kehitysjohtaja, Sisä-Suomen yhteistyöalue/ Pirkanmaan hyvinvointialue

Tanja Kaarna, projektijohtaja, Sisä-Suomen yhteistyöalue/ Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Erkki Penttinen, sektorijohtaja, Länsi-Suomen yhteistyöalue/ Pohjanmaan hyvinvointialue

Katariina Kauniskangas, johtava asiantuntija, Länsi-Suomen yhteistyöalue/ Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Hanna Laine, Eteläinen yhteistyöalue/ Helsingin kaupunki

Ismo Rautiainen, Eteläinen yhteistyöalue/ Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Veli-Matti Ulander, Eteläinen yhteistyöalue/ HUS-yhtymä

Petra Kokko, erityisasiantuntija, STM/ Ohjausosasto

Jaska Siikavirta, johtaja, STM/ Asiakkaat ja palvelut -osasto,

Taru Koivisto, johtaja, STM/ Yhteisöt ja toimintakyky -osasto

Laura Pitkänen, johtava erityisasiantuntija, VM
Jari Soininen, erityisasiantuntija, SM
Anu Niemi, yksikön päällikkö, palvelujärjestelmäjohtaja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Mikko Peltola, tutkimuspäällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Hanna Hakulinen, tutkimuspäällikkö, Työterveyslaitos
Pertti Pykälä, aktuaaripäällikkö, Kansaneläkelaitos

Asiantuntijasihteerit:

Antti Väisänen, neuvotteleva virkamies, STM/ Strategia- ja talousyksikkö (pääsihteeri)
Elina Vesterinen, erityisasiantuntija, STM/ Ohjausosasto
Nina Knape, arviointijohtaja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Tero Tyni, budjettineuvos, VM
Tiina Etelälahti, erityisasiantuntija, SM

Tekninen sihteeri:

Jenni Rantalainen, assistentti, STM/ Strategia- ja talousyksikkö

Jaosto voi tarvittaessa pyytää asiantuntijoita kuultavaksi tai täydentää kokoonpanoa pysyvillä asiantuntijoilla esimerkiksi yliopistoista tai ammattikorkeakouluista.

Kustannukset ja rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta ja jaostot sekä jaostojen työryhmät työskentelevät virka-aikana ilman eri korvausta. Tarvittaessa jaoston työhön (kuten erillisselvitykset) kohdennetaan lisäresursseja, kuten rahoitusta ja henkilöstöresursseja. Sosiaali- ja terveysministeriö korvaa jäsenten matkakulut valtion matkustussäännön mukaisesti.